

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

การศึกษาเจตคติและพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เพื่อศึกษาความรู้และหาความสัมพันธ์ของความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ เจตคติ และพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์และเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์กับภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม คณะผู้วิจัยดำเนินการค้นคว้าข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้เพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาภาคปกติมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 10,051 คน (ที่มา : สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ณ วันที่ 11 มกราคม พ.ศ.2556)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

การวิจัยครั้งนี้กลุ่มประชากร คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ภาคปกติในมหาวิทยาลัย จำนวนประชากรทั้งหมด 10,051 คน ซึ่งการศึกษาครั้งนี้คณะผู้วิจัย สามารถทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนของกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียด ตาม ตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงจำนวนนักศึกษาภาคปกติในมหาวิทยาลัย ที่มีสถานภาพปกติ แยกตามคณะ

คณะ	จำนวน
ครุศาสตร์	1,159
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	2,430
โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ	1,610
โรงเรียนการเรือน	1,688
วิทยาการจัดการ	2,251
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	913
รวมทั้งสิ้น	10,051

ที่มา: สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ณ วันที่ 11 มกราคม พ.ศ.2556

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตร Yamane (1973: 887, อ้างถึงใน ชีรุฒติ เอกะกุล: 135) โดยกำหนดให้มีค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยยอมให้เกิดค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 สามารถคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1+(N)(e)^2}$$

n = ขนาดตัวอย่าง (Sample Size)
N = จำนวนประชากร (Population)
e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิด (error)

หมายเหตุ กำหนดค่า e = 5% (0.05)

$$\begin{aligned} \text{ขนาดตัวอย่างนักศึกษา} &= \frac{10,051}{1+(10,051)(0.05)^2} \\ &= \frac{10,051}{25.13} \\ &= 399.96 \sim 400 \text{ ตัวอย่าง} \end{aligned}$$

ดังนั้น ต้องใช้นักศึกษาตัวอย่างในการศึกษาวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่าง (Sampling)

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ซึ่งจะแบ่งกลุ่มประชากรบนพื้นฐานของระดับตัวแปรที่สำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อตัวแปรตาม โดยมีหลักในการจัดแบ่งชั้นภูมิให้ภายในชั้นภูมิแต่ละชั้นภูมิมีความคล้ายคลึงกัน (Homogeneous) หรือมีลักษณะที่เหมือนกันให้มากที่สุด โดยแบ่งกลุ่มประชากรตาม คณะที่นักศึกษาทำการศึกษาอยู่ ซึ่งจะคำนวณตัวอย่างได้ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 ตารางแสดงจำนวน ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ที่มีสถานภาพปกติ แยกตามคณะ

คณะ	จำนวน นักศึกษา	จำนวนตัวอย่างในแต่ละ คณะ
ครุศาสตร์	1,159	46
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	2,430	97
โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ	1,610	64
โรงเรียนการเรือน	1,688	67
วิทยาการจัดการ	2,251	90
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	913	36
รวมทั้งสิ้น	10,051	400

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบทดสอบ (Test) และแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นบนพื้นฐานของทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพ กรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัย ในการสร้างเครื่องมือวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดจากเอกสารต่างๆ ได้แก่ หนังสือ ตำรา บทความ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ร่างแบบทดสอบและแบบสอบถาม ลักษณะเครื่องมือเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลเชิงปริมาณออกเป็นแบบสอบถามประเภทตนเอง (Self-Administered Questionnaires) ซึ่งประกอบด้วย 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ตอนที่ 3 ทศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ และ ตอนที่ 4 พฤติกรรมการปฏิบัติตน เพื่อป้องกันโรคเอดส์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ ชั้นปีการศึกษา คณะที่ศึกษา ผลการศึกษา ศาสนา ค่าใช้จ่าย ที่พักอาศัย การมีครอบครัว ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ และแหล่งการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารเรื่องโรคเอดส์ เป็นแบบเลือกตอบ

2. ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ จำนวน 8 ข้อ

3. เจตคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ จำนวน 11 ข้อ

4. พฤติกรรมการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคเอดส์ จำนวน 12 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้สร้างแบบทดสอบ (Test) และแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องรวมทั้งหลักการ วิธีการสร้างแบบทดสอบและแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ตลอดจนกำหนดกรอบแนวความคิดการวิจัย โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

2. ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร บทความและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม

3. กำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถามให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย

4. ดำเนินการสร้างแบบทดสอบและแบบสอบถามฉบับร่าง

5. นำแบบทดสอบและแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อนำไปปรับปรุงในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

6. ทำการปรับปรุงแบบทดสอบและแบบสอบถามให้สมบูรณ์ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้เสนอแนะ

7. นำแบบทดสอบและแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)

7.1. รองศาสตราจารย์พัชรี สวนแก้ว

(ผู้เชี่ยวชาญด้านศึกษาศาสตร์, รัฐศาสตร์)

7.2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพย์วิมล กิตติวิราพล

(ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์, ด้านสังคมศาสตร์)

7.3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญสม พิมพ์หนู

(ผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมศาสตร์, ด้านรัฐศาสตร์)

8. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

9. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้ว ทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 คน

10. นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์ จำแนกแล้วมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหา สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัท (Cronbach's alpha coefficient)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบและแบบสอบถามที่สร้างขึ้น สำหรับการศึกษาวิจัยไปทำการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

1. การหาค่าความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

$$\text{โดยใช้สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of congruence)

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยค่า +1 หมายถึง ข้อคำถามสามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน ค่า 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าจะวัดได้ และ - 1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน

N หมายถึง จำนวน ผู้เชี่ยวชาญ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 มาใช้เป็นข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ซึ่งได้ตรวจสอบแบบสอบถามแล้วเห็นว่าแบบสอบถามทุกข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงของเนื้อหา ครอบคลุมในแต่ละด้าน และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาค่า Validity โดยใช้ IOC ซึ่งจะต้องไม่ต่ำกว่า 0.5 ในแต่ละข้อ ซึ่งผลการวิเคราะห์เป็น ดังนี้

ตารางที่ 3.3 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความกับวัตถุประสงค์การวิจัย เรื่อง “การศึกษา เจตคติ และพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต”

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของคะแนน $\sum R$	IOC = $\frac{\sum R}{N}$	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์						
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	0	0	1	0.33	ปรับปรุง
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	1	1	-1	1	0.33	ปรับปรุง
7	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
8	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
เจตคติเกี่ยวกับโรคเอดส์						
1	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
8	-1	1	1	1	0.33	ปรับปรุง
9	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1	ใช้ได้
11	1	1	1	3	1	ใช้ได้
พฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์						
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
6	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
7	1	1	-1	1	0.33	ปรับปรุง
8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
10	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
11	1	1	1	3	1	ใช้ได้
12	1	1	1	3	1	ใช้ได้

หมายเหตุ: ค่า IOC ที่รับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

จากตารางที่ 3.4 พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาสามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งคณะผู้วิจัยจะได้นำไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ในลำดับต่อไป

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะศึกษาจำนวน 45 คน โดยการนำไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ (Item Analysis) หาความเชื่อมั่นรวมโดยใช้วิธีของ Cornbrash (1984) เพื่อให้เกิดความชัดเจนของข้อคำถาม โดยใช้เกณฑ์ยอมรับที่ค่ามากกว่า 0.70 เพื่อแสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นเพียงพอ

ทั้งนี้หลังทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะทำการศึกษา พบว่าแบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.89 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สามารถนำไปใช้ในการศึกษาต่อไปได้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัย นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่น และความตรงเชิงเนื้อหาแล้ว ไปให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต แยกตามคณะ จำนวน 400 คน เพื่อตอบแบบสอบถาม และรับกลับคืนด้วยคณะผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) และวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ และพฤติกรรมการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ ความพอเพียงของการใช้จ่าย ใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม เพื่อแสดงการกระจายของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้ t-test ส่วนลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ ศาสนา คณะที่ทำการศึกษ เกรดเฉลี่ยสะสม (GPA.) สถานการณ์มีคนรัก โดยใช้ ANOVA (One-way analysis of Variances) ในการเปรียบเทียบตัวแปรตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป กรณีพบความแตกต่าง จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี LSD

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ทศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคเอดส์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) โดยจะทำการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับความคิดเห็น โดยแบ่งระดับความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

1.00 – 1.80	แปลความว่า	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.81 – 2.60	แปลความว่า	ไม่เห็นด้วย
2.61 – 3.40	แปลความว่า	ไม่แน่ใจ
3.41 – 4.20	แปลความว่า	เห็นด้วย
4.21 – 5.00	แปลความว่า	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับพฤติกรรม โดยแบ่งระดับพฤติกรรม ดังต่อไปนี้

1.00 – 1.66	แปลความว่า	ไม่เคย
1.67 – 2.33	แปลความว่า	บางครั้ง
2.34 – 3.00	แปลความว่า	ประจำ